

R O B. G O R D O N I I
D E T H V L E
I N S V L A
D I S S E R T A T I O.

Hule insula, vatum carminibus, etiam historicorum relationibus, apud veteres celebris, hodie in tanta literarum luce, tanto ingeniorum proventu, adhuc latet, & nisi Ptolomæus huc digitum intendisset adhuc lateret; cum ea orbis Britannici aut pars esset, aut appendix haberetur, nil mirum ex-
teris de ea parum sollicitos. Non sane effugisset sagacissimum Camdeni ingenium, si huc animum advertisset, sed hæc illi extra tabulam erat: quanquam enim laboriosissimo suo opere universum Britannicum imperium complexus est, fatetur, quicquid operæ præter Angliam in reliqua impendit desultoria levitate se solum attigisse. Deerant illi proculdubio debita huic labori subsidia. nondum innotuerat orbi legitima insularum quæ nostrum regnum circumambiunt geographia. Recentiorum scriptorum nonnulli, qui hanc insulam è tenebris eruere conati sunt, Shetlandiæ hodiernæ Thulen attribuerunt; eo argumento ducti, quod illa insula, in nostro orbe ultimæ sint: Nam de Islandia longe postea inventa nemini unquam quod sciam tale aliquid in mentem venit. at Romanos vidisse Shetlandicas insulas, aut eo usque navibus perrexisse, sentire vanum est. Claudii Imp. classis primum Orcades aperuit, quas poetarum adulatio eum domuisse refert: non erat magni negotii eas subjugasse, ubi nullum victoriæ operæ pretium præter famam, quam Imperator ille desultoria illa in Britanniam expeditione aucupabatur, eamque abunde consecutus est. Iulii Agricolæ classis insulam circumvecta plures insulas ad Occidentem detexit, quas omnes, sicut & Orcades, sicuti etiam septentrionalia regni nostri despexerunt; ad lustrandum, non advincendum aut possidendum instituta navigatione: finis enim Britannia quærebatur, at hæc loca ut inutilia neglexerunt, his maritimis itineribus oram legentes, propter immensi & procellosi oceani metum, littora & littoribus proxima vidisse contenti fuere. neque mirum, cum hodie maria illa tot insulis disseminata, quamvis omni glacie semper immunia, non semper navibus pervia

Scotia.

sint; ventis, procellis, & vorticosis æstibus infamia. Fretum illud, quod Scotiam & Orcades insulas interjacet, Picticum dictum, ignaris, & sine perito nauclero non facile trajicitur. Quid igitur de Romana in Shetlandiam navigatione, ut ibi inveniatur Thule sperandum est? est quoque illa regio è multarum insularum congerie compacta, cum Thulen unius insulæ nomine agnoscamus, quam Romani non auditu, sed visu hauserant, illuc quandoque appulsi. Est inter Shetlandicas una, plane ex iis quæ maxime in Boream vergunt, exigua sane, scopulus verius quam insula, cui nomen Fule: nonnulli ex cognatione nominis hic Thulen quæsiere. Alii insulam quæ Faire-yle, id est, pulchra insula, medio inter Orcades & Shetlandiam itinere, aperto & procelloso mari ad Thulen retulere; sed illa nullo modo Ptolomæicæ descriptioni quadrat, cum ille Thulen, non exiguum, sicut pulchra illa est, sed insignem magnitudine nobis exhibeat, cujus medium & quatuor latera expressis numeris signat. alibi igitur quærenda est, & revera talis quam Romanæ classes adire ausæ sunt, hoc est, non procul à continente, & quæ magnitudine sua numeris ejus aliquo modo respondeat.

Si quis ergo Ptolomæicam tabulam accurate ad numeros ejus descriptam sibi ob oculos ponat, deinde mutet plagas cæli, & quæ ille ad dextram, ut Orientalia, imaginetur Borealia esse, sicuti revera sunt; quæ vero ille pro Borealibus in universa tabula descripsit, pro Occiduis habeantur, invenietur non inconcinna totius regni nostri descriptio, quod ab hodierno terrarum situ non multum abhorrebit. ille vir tantus, male sane de Orcadum vero positu edoctus, eas in Occasum præter veritatem deflexit, & è tribus in opposita continente promontoriis, illud quod maximè Occasum respicit, Orcadis nomine insignivit, quod hodie Parro-head, vel Farro-head nominatur. Orcadibus inventis, de quibus nullum est dubium, Thule investiganda est. Hic præter unum Ptolomæum, nemo quicquam certi ultra nomen nobis retulit; at si illum ducem sequamur, obversa ut dixi tabula, & plagis mutatis, in occidentem

C

ten-